

**LIBERTINISM AND LIBERTINAGE IN THE
BRITISH POETRY AT THE END OF 17 TH.
CENTURY AND THE BEGINNING OF THE 18TH.**

*LIBERTINISM ȘI LIBERTINAJ ÎN POEZIA
BRITANICĂ A SFÂRȘITULUI DE SECOL XVII ȘI
ÎNCEPUTULUI DE SECOL XVIII*

Traducere, note, și studii introductive de
Ioana SASU-BOLBA

LIMES
2020

CUPRINS

Anglia la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea.....	12
Libertinism în Anglia secolului al XVII-lea.....	14
Poetii libertini în Anglia secolelor XVII și XVIII.....	17
Libertinism în poezia britanică	30
KATHERINE PHILIPS (1631-1664)	30
<i>Against Love</i>	30
Împotriva iubirii	31
<i>To My Excellent Lucasia, On Our Friendship</i>	32
Minunatei mele Lucasia, despre prietenia noastră.....	33
<i>Friendship's Mystery, To my Dearest Lucasia</i>	34
Misterul prieteniei, iubitei mele Lucasia	35
<i>Orinda To Lucasia Parting October 1661 At London</i>	36
Orinda către Lucasia la despărțire, octombrie 1661 în Londra.....	37
<i>To Mrs. M. A. Upon Absence</i>	40
Doamnei M.A. despre absență	41
<i>6th April 1651 L'Amitie: To Mrs. M. Awbrey</i>	42
6 Aprilie 1651 Prietenia: Doamnei M. Awbrey	43
<i>To One Persuading A Lady To Marriage</i>	44
Unuia ce convinge o doamnă la căsătorie	45
SIR GEORGE ETHEREGE (1635-1692).....	46
<i>Song</i>	46
Cântec	47
<i>To a Lady asking him how long he would love her</i>	48
Unei Doamne care-l întreabă cât timp ar iubi-o	48
<i>Song from Love in a Tub</i>	49
Cântec din <i>Dragoste într-un butoi</i>	49
<i>To a Very Young Lady</i>	50
Unei foarte tinere doamne	51
<i>A Drinking Song</i>	52
Cântec de beție.....	53
<i>Sylvia</i>	54
<i>Sylvia</i>	55

CHARLES SEDLEY (1639-1701)	56
<i>Love still has something of the sea</i>	56
Ca marea-i încă dragostea	57
<i>A Pastoral Dialogue</i>	60
Un dialog pastoral	61
<i>Phyllis is my only joy</i>	64
Doar Phyllis e bucuria mea.....	65
<i>To Celia</i>	66
Celiei	67
<i>To Cloris (I)</i>	68
Lui Cloris (1)	69
<i>To Chloris (II)</i>	70
Lui Chloris (2)	71
<i>Song A-La-Mode</i>	72
Cântec la modă.....	72
<i>To Nysus</i>	73
Lui Nysus	73
<i>The Knotting Song</i>	74
Cântec de împreunare	75
THOMAS SHADWELL (1642-1692)	76
<i>Nymphs and Shepherds</i>	76
Nimfe și păstori.....	77
<i>Dear Pretty Youth</i>	78
Dragă tânără fată	78
<i>Love In Their Little Veins Inspires</i>	79
Iubirea-n vinișoarele lor inspiră	79
<i>Love Quickly Is Pall'd</i>	80
Iubirea iute pălește	80
<i>Your Awful Voice</i>	81
Vocea-ți îngrozitoare	81
<i>Prepare, Prepare</i>	82
Pregătiți-vă, pregătiți-vă.....	83
<i>Halcyon Days</i>	84
Zilele Alcionei	85

EARL OF DORSET, CHARLES SACKVILLE (1643-1706)	86
<i>A True Account of the Birth and Conception of a Late Famous Poem call'd The Female Nine</i>	86
O relatare adevărată despre nașterea și conceperea unui recent poem faimos intitulat „Cele nouă”	87
<i>To Mr. Edward Howard, on his Incomparable, Incomprehensible Poem Called The British Princes</i>	90
Domnului Edward Howard, despre incomparabilul, incomprehensibilul poem al său numit Prințesa britanică	91
<i>The Advice</i>	93
Sfatul	94
<i>To an Antiquated Coquette</i>	95
Unei cochete îmbătrânite.....	96
<i>Four Poems on the Countess of Dorchester</i>	103
Patru poeme despre Contesa de Dorchester	103
APHRA BEHN (1640 -1689)	108
<i>On Desire</i>	108
Despre dorință.....	109
<i>The Willing Mistriss</i>	118
Amanta doritoare.....	119
<i>The Dream</i>	120
Visul	121
<i>On a Pin That Hurt Aminta's Eye</i>	122
Despre un ac care a rănit ochiul lui Amintas	123
<i>Song: „Cease, cease, Aminta, to complain”</i>	124
Cântec: „Încetează, Aminta, să te plângi	125
<i>The Libertine</i>	126
Libertinul.....	127
<i>To Alexis In Answer to His Poem Against Fruition</i>	128
Lui Alexis ca răspuns la poemul lui împotriva rodniciei	129
<i>Song: „Love Armed”</i>	132
Cântec: „Dragoste înarmată”	133
<i>On Her Loving Two Equally</i>	134
Despre cea care iubește doi la fel	135

<i>To the Fair Clarinda, Who Made Love to Me, Imagined More Than</i>	
Resp <i>Woman</i> <i>tru oameni si cărți</i>	136
Frumoasei Clarinda, care a făcut dragoste cu mine, imaginată mai mult decât o femeie	137
<i>The Disappointment</i>	138
Dezamăgire	138
<i>On the Death of the Late Earl of Rochester</i>	148
Despre moartea Contelui de Rochester recent decedat	149

JOHN WILMONT, SECOND EARL OF ROCHESTER

<i>(1651-1681)</i>	156
<i>The Imperfect Enjoyment</i>	156
Imperfecta desfătare	157
<i>The Disabled Debauchee</i>	162
Depravatul scos din luptă	163
<i>Love a Woman</i>	168
Să iubești femeia	169
<i>Against Constancy</i>	170
Împotriva statorniciei	171
<i>Upon NOTHING</i>	174
Despre N I M I C	175
<i>A Song of a Young Lady to Her Ancient Lover</i>	180
Cântecul unei tinere doamne către amantul ei bătrân	181
<i>All My Past Life</i>	184
Fosta mea viață	185
<i>Give Me Leave to Rail at You</i>	186
Lasă-mă să te-ocărăsc	187
<i>My Dear Mistress Has a Heart</i>	188
Iubita-mi inimă are	189
<i>My Light Thou Art</i>	190
Lumina mea ești	190
<i>Portsmouth's Looking Glass</i>	191
Oglinda lui Portsmouth	191
<i>Return</i>	192
Reîntoarcerea	193
<i>A Satyr against Reason and Mankind</i>	194
O satiră împotriva rațiunii și a omenirii	195
<i>A Satyr on Charles II By John Wilmot, Earl of Rochester</i>	212

O satiră despre Charles II de John Wilmont, Conte de Rochester ..	213
<i>The Dying Lover</i>	216
Amantul ce se stinge	217
<i>The Mistress</i>	218
Amanta	219
<i>The Platonic Lady</i>	222
Doamna platonică	223
<i>To This Moment a Rebel</i>	224
Până acu-rebel	225
<i>A Woman's Honour</i>	226
Onoarea unei femei	227
<i>Signior Dildo</i>	228
Signior Dildo	229
<i>Epitaph on Charles II</i>	238
Epitaf lui Charles II	238

Libertinism în poezia britanică

KATHERINE PHILIPS

(1631-1664)

42

*Against Love*⁴³

Hence, Cupid with your cheating Toies,
Your real Griefs, and painted Joies,
Your Pleasure which its elf destroys.
 Love like men in Feavers burn and rave,
 And only what will injure them do crave,
Men's weakness makes Love so severe,
They give him power by their fear,
And make Shackles which they wear.
 Who to another does his heart submit,
 Makes his own Idols and then worships it.
Him whose heart is all his own,
Peace and liberty does crown,

⁴² Katherine Philips, the Matchless Orinda, în Wikipedia, The Free Encyclopedia

⁴³ (Saintsbury, No. 96, pp. 587-88), Thomas, *Collected Works*, I:214

He apprehends no killing frown,
He feels no raptures, which are joies diseases'd,
And is not much transported, but still pleas'd

Împotriva iubirii⁴⁴

Deci, Cupidon cu-amăgitoare jucării,
Dureri reále, pretinse bucurii,
Plăcerea ce-al tău elf⁴⁵ distruge o deții.
 Iubirea, ca bărbații-n călduri, ard, delirează,
 Doar ce-i va răni este ce visează;
Slăbiciunea face sever al lor amor,
Ce capătă putere de la frica lor
Și e cătușe la purtător.
 Cine altcuiva inima-i cedează,
 Își face idoli și-i divinizează.
El, a cărui inimă-i a lui toată,
'N pace și libertate ea îmbracă,
El nu se-ncruntă niciodată.
 Extaz nu simte ce inim-ar îmbolnăvi,
 Nu e prea copleșit, dar mulțumit ar fi.

⁴⁴ Această poezie scurtă se încadrează oarecum printre poeziile scrise de libertini împotriva iubirii tradiționale, a convențiilor sociale [Vezi în acest sens John Wilmont, *Against Constancy* (Împotriva statorniciei) sau Thomas Shadwell, *Love Quickly Is Pall'd* (Iubirea lute pălește)]. Negând iubirea, ei evidențiază subtil dragostea, sexul. Dragostea este pentru ei un obstacol care stă în calea libertății individuale. În ceea ce privește structura metrică, versul de 8 silabe alternează cu cel de 9. Rima este în cuplet, dar, așa cum se poate observa tripletul este mult întrebuițat. Acest lucru are loc poate datorită faptului că implică inserțiunea unui ritm cu putere de ultimatum. Adică, tot ceea ce poeta afirmă este ceea ce care este perfect convinsă. Privită în acest fel poezia poate deschide calea spre înțelegerea gândurilor ei, chiar dincolo de cuvinte.

⁴⁵ Un elf este o ființă fabuloasă, aparținând mitologiei nordice și care a supraviețuit în folclorul nord european, în legendele scandinave, germane și englezești. La origine, elfii erau niște zei minori ai naturii și ai fertilității, fiind înfățișați de obicei ca niște tineri bărbați și femei, ce trăiesc în păduri, fântâni, iar uneori sub pământ. Ei dețin o viață lungă, uneori chiar sunt nemuritori și au puteri magice.

To My Excellent Lucasia, On Our Friendship

I did not live until this time
Crown'd my felicity,
When I could say without a crime,
I am not thine, but thee.

This carcass breath'd, and walkt, and slept,
So that the world believe'd
There was a soul the motions kept;
But they were all deceiv'd.

For as a watch by art is wound
To motion, such was mine:
But never had Orinda found
A soul till she found thine;

Which now inspires, cures and supplies,
And guides my darkened breast:
For thou art all that I can prize,
My joy, my life, my rest.

No bridegroom's nor crown-conqueror's mirth
To mine compar'd can be:
They have but pieces of the earth,
I've all the world in thee.

Then let our flames still light and shine,
And no false fear controul,
As innocent as our design,
Immortal as our soul.

Minunatei mele Lucasia,⁴⁶ despre prietenia noastră⁴⁷

Nu am trăit până acum,
Extazul mă umplu
Și pot din suflet ca să spun,
Nu sunt a ta, ci tui.

Trupu-mi a mers și respirat
Și lumea a crezut
C-un suflet toate le-a păstrat,
Dreptate n-au avut.

Precum un ceas cu artă-i ras
Să miște, așa-s eu:
Dar Orinda⁴⁸ n-a aflat popas
Și-un suflet pân-la-l tău.

El inspiră, vindecă firesc,
Întunecimea-mi ia,
Căci tu ești tot ce prețuiesc,
Ești viața, pacea mea.⁴⁹

Nimic nu poate egala
A mea stare de bine:
Ei doar bucăți mai pot avea,
Eu am o lume-n tine.

Noi flăcările să păstrăm,
Nimic fals, temător
Și inocent să ne purtăm,
Suflet nemuritor.

⁴⁶ Sir Hugh Owen, 2nd Baronet (1645–1698) a fost un politician din Wales care a făcut parte din Camera Cpmunelor între 1676 și 1695. Owen s-a căsătorit prima dată cu verișoara lui de gradul II, Anne Owen (Lucasia din versurile Katherinei Philips), fiica și moștenitoarea unchiului său din partea tatălui, Henry Owen, of Bodowen.

⁴⁷ Katherine Philips este una dintre cele mai bune poete din a doua jumătate a secolului al XVII-lea, care a încercat să abordeze un subiect relativ nou: nevoia de comunicare și prietenie. *Minunatei mele Lucasia* este prietenie declarată. Deși este vorba despre prietenia dintre două persoane de același sex, limbajul folosit este cel al poeziei de dragoste. Cititorul trebuie însă să știe că în acea perioadă se manifesta un interes crescut pentru dragostea platonice atât între sexe, cât și între persoane de același sex. Aceasta deoarece căsătoriile erau deseori aranjate, bazate pe motive economice. Astfel s-a ajuns la studiul unui alt tip de dragoste: dragostea spirituală și prietenia (numite *dragoste serafică*). În același timp, femeile se bucurau de o mai bună educație, ceea ce explică și apariția unor scriitoare de valoare. Strofa (catren) alternează versul de 8 silabe cu cel de 6 (pentametrul – trimetrul iambic), iar rima este alternativă: **abab cdcd** etc. Traducerea păstrează aceste caracteristici.

⁴⁸ Adică poeta.

⁴⁹ Acestea sunt, fără îndoială, declarații care depășesc limitele unei simple prietenii, dar nu oferă nici detalii cum că ar fi altceva.

Friendship's Mystery, To my Dearest Lucasia

Come, my Lucasia, since we see
That Miracles Mens faith do move,
By wonder and by prodigy
To the dull angry world let's prove
There's a Religion in our Love.

For though we were design'd t' agree,
That Fate no liberty destroys,
But our Election is as free
As Angels, who with greedy choice
Are yet determin'd to their joyes.

Our hearts are doubled by the loss,
Here Mixture is Addition grown;
We both diffuse, and both ingross:
And we whose minds are so much one,
Never, yet ever are alone.

We court our own Captivity
Than Thrones more great and innocent:
'Twere banishment to be set free,
Since we wear fetters whose intent
Not Bondage is, but Ornament.

Divided joyes are tedious found,
And griefs united easier grow:
We are our selves but by rebound,
And all our Titles shuffled so,
Both Princes, and both Subjects too.

Our Hearts are mutual Victims laid,
While they (such power in Friendship lies)
Are Altars, Priests, and Off rings made:
And each Heart which thus kindly dies,
Grows deathless by the Sacrifice.

*Misterul prieteniei, iubitei mele Lucasia*⁵⁰

Lucasia, de vreme ce miracolul poate schimba
A bărbatului credință,
Tot prin miracol vom arăta,
Ăstei lumi de suferință:
Religia-Iubire-i cu puțință.

Deși făcute-am fost să credem,
Că libertatea soart-arată,
Liberă alegere facem,
Ca îngerii ce-aleg îndată
Și bucuria le e dată.

Dublate-s inimile cu ce dăm,
Amestecul adaus înseamnă;
Ne risipim și ne-adunăm,
A noastre minți una întoarnă,
Singurătatea nu se-aștearnă.

Captivitatea ne-o curțăm
Mai mult ca orice tron pe lume:
Surghiun ar fi să n-o purtăm,
Cătușelor noastre, anume,
Nu laț, ci ornământ le spune.

Bucurii separate – oboseală;
Dureri împreună – ușoare:
Unite suntem fără tocmeală,
Titlurile noastre-s, se pare,
Pentru prinți și supuși la-ntâmplare.

Inimile – victime știute –
Sunt (Prietenia putere are)
Altare, preoți, jertfe mute,
Fiecare inimă când moare,
Prin sacrificiu-i nemuritoare.

⁵⁰ Poeta schimbă structura strofei față de poezia anterioară. Strofa este de 5 versuri, cu versul de 8 silabe și rima combinată (*alternativă și cuplet final: ababb cdcdcd etc.*). Această structură nouă modifică și ritmul poeziei. Interesul pentru complexitatea structurii metrice, dar și a imaginilor create, a jocurilor de cuvinte, amintesc de poezii metafizice și sunt, în consecință, și o tendință a epocii. Traducerea a fost dificilă datorită lungimii cuvintelor din limba română, motiv pentru care am introdus și versuri mai lungi în dorința de a reda conținutul cât mai corect.

Orinda To Lucasia Parting October 1661 At London

Adieu dear object of my Love's excess,
And with thee all my hopes of happiness,
With the same fervent and unchanged heart
Which did it's whole self once to thee impart,
(And which though fortune has so sorely bruis'd,
Would suffer more, to be from this excus'd)
I to resign thy dear Converse submit,
Since I can neither keep, nor merit it.
Thou hast too long to me confined been,
Who ruine am without, passion within.
My mind is sunk below thy tenderness,
And my condition does deserve it less;
I'm so entangl'd and so lost a thing
By all the shocks my daily sorrow bring,
That would'st thou for thy old Orinda call
Thou hardly could'st unravel her at all.
And should I thy clear fortunes interline
With the incessant miseries of mine?
No, no, I never lov'd at such a rate
To tye thee to the rigours of my fate,
As from my obligations thou art free,
Sure thou shalt be so from my Injury,
Though every other worthiness I miss,
Yet I'le at least be generous in this.
I'd rather perish without sigh or groan,
Then thou shoul'dst be condemn'd to give me one;
Nay in my soul I rather could allow
Friendship should be a sufferer, then thou;
Go then, since my sad heart has set thee free,
Let all the loads and chains remain on me.
Though I be left the prey of sea and wind,
Thou being happy wilt in that be kind;
Nor shall I my undoing much deplore,
Since thou art safe, whom I must value more.

*Orinda către Lucasia la despărțire,
octombrie 1661 în Londra*⁵¹

Adio obiect al excesului meu de iubire
Și-al tuturor speranțelor de fericire,
Cu inima aprinsă, neschimbată,
Care întregă ți s-a dat odată,
(Pe care deși soarta a rănit-o așa tare,
Ar suferi măi mult primind iertare)
Cuvântului tău drag eu voi ceda,
De vreme ce nu-l merit, nici nu-l pot păstra.
Ai fost prea mult la mine limitată,
C-afară-s ruină, luntru-pasionată.
Mintea-mi s-a pierdut sub gingășia ta
Și starea mea și mai puțin va merita;
Sunt atât de-ncurcată și de pierdută
De toate ce durerea vrea s-aducă,
Că de-ai chema-o pe Orinda ta
Cu greu să o găsești ai mai putea.
Și de-aș aduce norocul tău curat
Cu ale mele nenorociri ce vin neîncetat?
Nu, eu niciodată n-am iubit la așa nivele
Ca să te leg de-asprimea soartei mele,
Cum de obligațiile mele liberă ești,
Desigur de rănirea mea la fel vei fi,
Deși voi pierde orice altceva,
Acum să fiu generoasă te rog a mă lăsa.
Mai degrabă fără-de geamăt aș pieri,
Atunci să-mi dai unul condamnată ai fi;
Sufletu-mi mai bine asta vru
Prietenia să sufere, nu tu;
Te du deci, inima-mi tristă te-a eliberat,
Lasă-mi greutate și lanțuri la păstrat.
Deși rămân victima mării, vântul ce se zbate,
Tu fericită fi-vei în amabilitate;
Eu starea mea mult n-o voi plânge,
Tu ești în siguranță și asta-mi ajunge.

⁵¹ Deși scrie despre prietenie, pasiunea cu care își clădește ideile arată un sentiment mult mai puternic. Lectura versurilor permite o dezbatere pe această temă. Poezia este scrisă în *cuplet eroic*. Traducerea păstrează aceste caracteristici.

Oh! mayst thou ever be so, and as free
 From all ills else, as from my company,
 And may the torments thou hast had from it
 Be all that heaven will to thy life permit.
 And that they may thy vertue service do,
 Mayest thou be able to forgive them too:
 But though I must this sharp submission learn,
 I cannot yet unwish thy dear concern.
 Not one new comfort I expect to see,
 I quit my Joy, hope, life, and all but thee;
 Nor seek I thence ought that may discompose
 That mind where so serene a goodness grows.
 I ask no inconvenient kindness now,
 To move thy passion, or to cloud thy brow;
 And thou wilt satisfie my boldest plea
 By some few soft remembrances of me, [50]
 Which may present thee with this candid thought,
 I meant not all the troubles that I brought.
 Own not what Passion rules, and Fate does crush,
 But wish thou couldst have don't without a blush,
 And that I had been, ere it was too late,
 Either more worthy, or more fortunate.
 Ah who can love the thing they cannot prize?
 But thou mayst pity though thou dost despise.
 Yet I should think that pity bought too dear,
 If it should cost those precious Eyes a tear.
 Oh may no minutes trouble, thee possess,
 But to endear the next hours happiness;
 And maist thou when thou art from me remov'd,
 Be better pleas'd, but never worse belov'd:
 Oh pardon me for pow'ring out my woes
 In Rhime now, that I dare not do't in Prose.
 For I must lose whatever is call'd dear,
 And thy assistance all that loss to bear,
 And have more cause than ere I had before,
 To fear that I shall never see thee more.

Oh! de-ai fi așa de liberă aș vrea
 De toate relele, ca de compania mea
 Și fie toate chinurile de la ea venite
 Tot ce cerul îți va putea permite.
 Și de-ar vrea un serviciu să-ți facă,
 Fie să le poți uita vreodată:
 Dar deși eu tre-să-nvăț astă resemnare,
 Tot tre-să am a ta preocupare.
 Nicio consolare nu va mai fi pentru mine,
 Las bucuria, speranța, tot în-afar-de tine;
 Nici nu caut ceva ce-ar putea deranja
 Mintea, unde senin ceva bun creștea.
 Bunătate supărătoare nu vreau acum să-nfrunt,
 Să-ți mișc pasiunea sau fruntea să ți-o-ncrunt;
 Iar tu cererea mea o vei satisface
 Cu câteva amintiri despre mine-n pace,
 Care te pot readuce cu acest gând candid,
 Că necazurile-aduse nu le-am dorit.
 Să n-ai ce pasiunea mână, iar soarta va lovi,
 Doresc să n-ai așa ceva făr-a roși
 Și eu am fost-nainte de-a fi prea târziu înțeleasă,
 Fiind sau mai importantă sau mai norocoasă.
 Vai! cine poate iubi ce nu prețuiești?
 Dar tu ai putea compătimi, chiar de disprețuiești.
 Dar costul milei e prea de prisos,
 De-ar costa o lacrimă din ochiul prețios.
 Fie ca nicio clipă să n-ai chin,
 Ci doar fericire în orele ce vin;
 Iar când de la mine fi-vei-depărtată,
 Să fii mai mulțumită și nu mai rău tratată:
 Mă scuză că jalea mi-o golesc
 În rime-acum, în proză nu-ndrăznesc.
 Eu trebuie să pierd tot ce-i iubit,
 Și pierderea a tot ce m-a însoțit,
 Să n-am motiv mai serios de-așteptat,
 Ca teama de-a nu te mai vedea vreodată.